

SYGEPLEJERSKER SÆTTER INTENSIVPATIENTERS SANSER I FOKUS

Sygeplejersker inddrager intensivpatienter i behandlingen ved at stimulere deres sanser. Stefan Bjerre Callesen og Jutta Elisa Bartholdy er to af de første i Danmark, der er uddannede instruktører i basal stimulation. Synergi har taget en snak med dem om, hvordan de gør.

Af Camilla Bech Madsen, cbm@dsr.dk

Patienter på en intensivafdeling har komplicerede sygdomme og sygdomsforløb. Nogle har vrangforestillinger og kan ikke mærke deres egen krop. Andre har brug for hjælp fra en respirator til at trække vejret efter større ulykker eller større operationer. Derfor er både verbal og nonverbal kommunikation en vigtig del af sygeplejen og en mulighed for at inddrage patienter i deres behandling og pleje.

Med udgangspunkt i patientens sanser kan sygeplejersker kommunikere nonverbalt med patienterne. Ved at bruge patientens sanser i sygeplejefaglige opgaver er det muligt at udvikle patientens opfattelse af sig selv og sine omgivelser. På den måde får sygeplejen et mere terapeutisk aspekt, hvor et sengebåd eller mundpleje ikke kun er personlig hygiejne, men en udviklingsmulighed for patienten.

Basal stimulation er et koncept inden for sygeplejen, der sætter patienten i centrum. Patienten er et menneske med unikke behov for, hvordan sygeplejen bliver udøvet til gavn for vedkommendes behandling og livskvalitet. Det betyder, at sygeplejersker tager udgangspunkt i patienternes individuelle ressourcer, når de kommunikerer med dem.

"Basal stimulation er en holistisk måde at arbejde på. Som sygeplejersker har vi allerede i kraft af vores uddannelse mange forudsætninger for at se det individuelle i patienten. Men vi kan blive endnu bedre til at bruge de ressourcer, intensivpatienter har. Alle patienter har ressourcer lige meget, hvor syge de er," siger intensivsygeplejerske Jutta Elisa Bartholdy, der til daglig arbejder på Anæstesiologisk-Intensiv Afdeling V på Odense Universitetshospital.

Et eksempel på en ressource hos en patient, der ligger i koma, er vejtrækningen. Den kan ændre sig, når patienten fx registrerer velkendte stemmer.

Inddrager patienter i daglig pleje

I marts blev intensivsygeplejerskerne Jutta Elisa Bartholdy og Stefan Bjerre Callesen uddannet instruktører i basal stimulation i Tyskland. De er to ud af tre danske sygeplejersker med den titel.

Stefan Bjerre Callesen, der til daglig arbejder på Neurologisk Intensiv Afsnit på Odense Universitetshospital, giver et eksempel på, hvordan en patient får medbestemmelse i forhold til, hvornår det passer bedst at blive vasket.

"Har en patient eksempelvis ikke sovet hele natten, er det ikke sikkert, at han har behov for at blive vasket mellem kl. 8-9, som vi normalt gør. I stedet giver vi patienten mulighed for at sove om dagen og blive vasket om eftermiddagen, hvor det passer patienten bedre," siger Stefan Bjerre Callesen og peger på, at det kan kræve en kulturændring i forhold til opgavefordelingen på vagterne.

Udnytter ressourcerne bedst muligt

Ved at lære patienten at kende og tilpasse plejen til patientens unikke behov kan sygeplejerskerne gøre patienten mere selvhjulpne og dermed frigive tid til andre opgaver. Det kan fx være i forhold til tandbørstning, hvor man ved at give patienten en tryk oplevelse kan forhindre, at patienten bidder tænderne sammen.

"Først fortæller jeg patienten, at nu børster vi tænder. Tydeligt finder jeg tandbørste og tandpasta frem, så patienten kan høre, at de ligger ved siden af ham. Jeg lader ham dufte til tandpastaen og lægger hans hånd på min hånd, så han kan mærke, at der er aktivitet. Nænsomt fører jeg tandbørsten op til patientens mund, så han kan mærke, at det er en tandbørste. Det kan få patienten til at føle sig tryk og få fornemmelsen af, at det er ham selv, der børster tænder," forklarer Stefan Bjerre Callesen og fortsætter:

"Det er både til gavn for patienten og sygeplejersken, da der bliver tid til andre meningsfulde aktiviteter, som fx at læse højt for patienten eller arbejde med patientens kropsofattelse."

På den måde bruger Stefan Bjerre Callesen og Jutta Elisa Bartholdy deres viden om neofysiologi i deres daglige arbejde til at give patienter de stimuli, som patienterne ville have fået, hvis de fx selv skulle børste tænder eller vende sig i sengen.

Gode erfaringer

I Danmark har man endnu ikke evidensbaseret viden om effekten af basal stimulation, men både Stefan Bjerre Callesen

og Jutta Elisa Bartholdy har fået positiv respons på deres arbejde. Både fra patienter og kolleger.

"Jeg oplever en langt bedre kontakt med patienten; jeg har fået smil og håndklem fra ellers apatiske patienter, jeg har endda oplevet patienter, som kan have svært ved at huske tid og sted, møde mig med "Hvor har du været?", efter en uges ferie," siger Jutta Elisa Bartholdy.

PUBLICERINGSDATO: 12. NOVEMBER 2014

ÆNDRINGSDATO: 12. NOVEMBER 2014
